

SYLABUSDOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2019/2020-2022/2023
(skrajne daty)

Rok akademicki 2020/2021

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Typologia siedlisk agroleśnych
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Przyrodniczych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Kolegium Nauk Przyrodniczych Instytut Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska Zakład Agroekologii
Kierunek studiów	Agroleśnictwo
Poziom studiów	studia I stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	rok II, semestr 4
Rodzaj przedmiotu	przedmiot kierunkowy
Język wykładowy	j. polski
Koordynator	dr inż. Paweł Wolański
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr inż. Paweł Wolański, dr inż. Krzysztof Rogut

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Ćw. terenowe	Liczba pkt. ECTS
4	15	30						8	4

1.2. Sposób realizacji zajęć

- zajęcia w formie tradycyjnej**
 zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

EGZAMIN

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Biologia roślin, Podstawy ekologii, Szata roślinna i fauna

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studentów z zagadnieniami teoretycznymi na temat czynników warunkujących zróżnicowanie zespołów roślinnych występujących w różnych ekosystemach Polski,
C2	Uporządkowanie wiedzy dotyczącej znaczenia fitosocjologii i zbiorowisk roślinnych w kształtowaniu krajobrazu i rekreacji.
C3	Wskazanie współczesnych zagrożeń antropogenicznych, jakimi podlegają dziś naturalne i półnaturalne zbiorowiska roślinne.
C4	Zapoznanie studentów z zasadami i metodami badań fitosocjologicznych i fitosocjologicznymi podstawami waloryzacji przyrodniczej krajobrazu.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	wyjaśnia istotę metody fitosocjologicznej i zasady klasyfikacji zbiorowisk roślinnych	K_Wo2
EK_02	charakteryzuje najpospolitsze zespoły roślinne lasów, muraw, łąk, pól uprawnych, torfowisk, zbiorników wodnych w krajobrazie otwartym	K_Wo1
EK_03	tłumaczy fitosocjologiczne podstawy kształtowania doborów roślinnych	K_Wo7
EK_04	sporządza zdjęcie fitosocjologiczne w wybranych płatach roślinnych	K_Uo1
EK_05	rozpoznaje w terenie zbiorowiska roślinne na podstawie gatunków charakterystycznych i zalicza je do odpowiedniej klasy fitosocjologicznej, diagnozuje i analizuje zagrożenia wynikające z działalności człowieka i przedstawia możliwości ochrony wyróżnionych fitocenozy	K_Uo5
EK_06	tworzy tabele fitosocjologiczne, oblicza różne wskaźniki syntetyczne i analityczne zespołów roślinnych, dobiera gatunki charakterystyczne zespołów i wyższych jednostek syntaksonomicznych, posługując się przewodnikiem do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski i specjalistycznymi programami komputerowymi	K_Uo9
EK_07	pracuje profesjonalnie w zespole, z zachowaniem zasad etyki zawodowej, jest zorientowany na temat znaczenia	K_Ko6

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

<p>Treści merytoryczne</p> <p>Typy siedliskowe lasu. Geobotaniczny podział Polski.</p> <p>Fizjonomia, struktura, skład florystyczny, uwarunkowania ekologiczne i walory krajobrazowe i rekreacyjne zarośli wierzb wąskolistnych, olsów i łożowisk.</p> <p>Fizjonomia, struktura, skład florystyczny, uwarunkowania ekologiczne i walory krajobrazowe i rekreacyjne łągów niżowych i górskich.</p> <p>Fizjonomia, struktura, skład florystyczny, uwarunkowania ekologiczne i walory krajobrazowe i rekreacyjne grądów i świetlistych dąbrów.</p> <p>Fizjonomia, struktura, skład florystyczny i uwarunkowania ekologiczne, walory krajobrazowe i rekreacyjne buczyn.</p> <p>Fizjonomia, struktura, skład florystyczny, uwarunkowania ekologiczne i walory krajobrazowe i rekreacyjne borów na glebach mineralnych.</p> <p>Fizjonomia, struktura, skład florystyczny, uwarunkowania ekologiczne i walory krajobrazowe i rekreacyjne borów i lasów bagiennych na glebach organicznych.</p> <p>Fizjonomia, struktura, skład florystyczny, uwarunkowania ekologiczne i walory krajobrazowe i rekreacyjne lasów mieszanych i krzewiastych zbiorowisk okrajków leśnych.</p> <p>Fizjonomia, struktura, skład florystyczny, uwarunkowania ekologiczne i walory krajobrazowe i rekreacyjne borów górskich i zarośli kosodrzewiny.</p> <p>Fizjonomia, struktura, skład florystyczny, uwarunkowania ekologiczne i walory krajobrazowe i rekreacyjne lasów jaworowych.</p> <p>Fizjonomia, struktura, skład florystyczny, uwarunkowania ekologiczne i walory krajobrazowe i rekreacyjne zbiorowisk roślinnych towarzyszących śródleśnym oczkom wodnym.</p> <p>Fizjonomia, struktura, skład florystyczny, uwarunkowania ekologiczne i walory krajobrazowe i rekreacyjne wilgotnych oraz świeżych łąk i pastwisk.</p> <p>Fizjonomia, struktura, skład florystyczny, uwarunkowania ekologiczne i walory krajobrazowe i rekreacyjne muraw i okrajków kserotermicznych.</p> <p>Spontaniczna sukcesja roślinności leśnej na odłogach.</p> <p>Rzadkie i chronione zbiorowiska leśne Podkarpacia.</p>

B. Problematyka ćwiczeń laboratoryjnych

<p>Treści merytoryczne</p> <p>Przedmiot badań fitosocjologicznych, krajobrazy pierwotne, naturalne i antropogeniczne. Szata roślinna jako element krajobrazu.</p> <p>Podstawowe pojęcia stosowane w fitosocjologii. Metody opisu i klasyfikacji zbiorowisk roślinnych. Zasady wykonywania zdjęć fitosocjologicznych.</p> <p>Zasady wyznaczania powierzchni zdjęcia fitosocjologicznego. Wielkość i kształt powierzchni zdjęć fitosocjologicznych.</p> <p>Cechy analityczne zdjęć fitosocjologicznych. Terminy wykonywania zdjęcia fitosocjologicznego. Zasady wyróżniania jednostek fitosocjologicznych. Tabela porównawcze metody grupowania zdjęć fitosocjologicznych.</p> <p>Numeryczne metody grupowania zdjęć fitosocjologicznych. Zasady tworzenia nazw jednostek syntaksonomicznych. Gatunki diagnostyczne - charakterystyczne i wyróżniające.</p>

Konstrukcja tabel z wybranych zdjęć fitosocjologicznych. Obliczanie wskaźników stałości fitosocjologicznej (S) i współczynnika pokrycia (D).
Kwalifikowanie gatunków zamieszczonych w tabeli fitosocjologicznej do poszczególnych jednostek syntaksonomicznych.
Kolokwium pisemne. Typologia leśna. Typologia łąkarska. Znaczenie opracowań geobotanicznych w planowaniu przestrzennym.
Ocena warunków siedliskowych na podstawie składu gatunkowego zbiorowisk roślinnych (ekologiczne liczby wskaźnikowe Ellenberga i Zarzyckiego).
Metody statystyczne w opracowywaniu wyników. Ocena bioróżnorodności zbiorowisk roślinnych (wskaźnik różnorodności florystycznej Shannona-Wienera, wskaźnik Simpsona), synantropizacji, antropizacji i kenofityzacji.
Ocena wybranych płatów szaty roślinnej na podstawie form życiowych oraz wskaźników urbanizacji i hemerobii. Ocena stopnia degeneracji zbiorowisk łąkowych i pastwiskowych.
Waloryzacja przyrodnicza wybranego fragmentu krajobrazu na podstawie gatunków i zbiorowisk mokradłowych metodą Oświta.
Ogólne zasady kartowania zbiorowisk roślinnych. Mapy roślinności rzeczywistej. Mapy kompleksów i krajobrazów roślinnych.
Wykorzystanie fitosocjologii w badaniu atrakcyjności i odporności krajobrazu na użytkowanie rekreacyjne. Wskaźniki chłonności naturalnej zbiorowisk roślinnych.
Kolokwium pisemne. Przyrodnicze podstawy waloryzacji krajobrazu.

C. Problematyka zajęć terenowych

<i>Treści merytoryczne</i>
Rozpoznawanie w terenie zbiorowisk roślinnych występujących w wybranych ekosystemach leśnych i nieleśnych (na podstawie gatunków charakterystycznych i wyróżniających).
Zwrócenie uwagi w terenie na różnice w składzie gatunkowym zbiorowisk w zależności od warunków siedliskowych (rzeźba terenu, gleby, stosunki wodne).

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład z prezentacją multimedialną,
 Ćwiczenia z prezentacją multimedialną, praca w grupach, rozwiązywanie zadań, projekt, prace terenowe

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	Egzamin, kolokwium	W, ĆW
EK_02	Egzamin, kolokwium	W, ĆW
EK_03	Kolokwium	ĆW
EK_04	Obserwacja ciągła	ĆW TEREN.
EK_05	Obserwacja ciągła	ĆW TEREN.

EK_o6	Kolokwium	ĆW
EK_o7	Obserwacja ciągła	ĆW

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

<p>Ćwiczenia: zaliczenie z oceną</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaliczenie wykonanych tabel fitosocjologicznych, kolokwium, projekt. Ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen częściowych <p>Zajęcia terenowe: zaliczenie</p> <ul style="list-style-type: none"> - sprawozdanie <p>Wykład: zaliczenie z oceną</p> <ul style="list-style-type: none"> - kolokwium: dłuższa wypowiedź pisemna <p>Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest osiągnięcie wszystkich założonych efektów uczenia się. O ocenie pozytywnej z przedmiotu decyduje liczba uzyskanych punktów z egzaminu, po uzyskaniu zaliczenia z ćwiczeń i zajęć terenowych (>50% maksymalnej liczby punktów): dst > 50%, dst plus > 60%, db > 70%, db plus > 80%, bdb > 90%.</p>

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	53
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	12
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	55
SUMA GODZIN	120
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	4

** Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.*

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	
zasady i formy odbywania praktyk	

7. LITERATURA

<p>Literatura podstawowa: Matuszkiewicz W., Sikorski P., Szwed W., Wierzba M. Zbiorowiska roślinne Polski. Lasy i zarośla. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2013.</p>
--

Wysocki C., Sikorski P.: Fitosocjologia stosowana w ochronie i kształtowaniu krajobrazu. Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2009.

MATUSZKIEWICZ W.: PRZEWODNIK DO OZNACZANIA ZBIOROWISK ROŚLINNYCH POLSKI. VADEMECUM GEOBOTANICUM, 3, PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO ROLNICZE I LEŚNE, WARSZAWA 2008.

Literatura uzupełniająca:

Ellenberg H.: Zeigerwerte von Pflanzen Mitteleuropas. - Scripta Geobot. 18, Deutschland 1992.

Zarzycki K., Trzcińska-Tacik H., Różański W., Szeląg W., Wołek J., Korzeniak U.: Ecological indicator values of vascular plants of Poland. Biodiversity of Poland 2, W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków 2002.

Oświt J.: Identyfikacja warunków wilgotnościowych w siedliskach łąkowych za pomocą wskaźników roślinnych (metoda fitoindykacji). Bibl. Wiad. IMUZ 79, Falenty 1992.

Żarska B.: Ochrona krajobrazu. Wyd. SGGW, Warszawa 2003.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej